

Emlékezés Korom Mihályra

Hetven esztendővel ezelőtt, 1911-ben született Korom Mihály, a szegedi munkásmozgalom történetének állhatatos harcosa. Munkáscsaládból származott, apja lakatos, akit 1914-ben behívtak katonának, s hamarosan eltűnt a világháború halálos forgatagában. A nehéz anyagi körülmények között apa nélkül maradt gyermekeket édesanyjuk egyedül nevelte tovább. Az alig tizenhét éves Korom Mihály 1929-ben Pestre ment munkát keresni. Az árvaság, a nélkülözés, a munkanélküliség és a nyomor, a kiáltó szociális igazságtalanságok, a proletársors érlelődő tudata szükségképpen vezette el e keserves élettapasztalatokat máris bőven gyűjtő fiatalabert a szebb és igazabb jövőért küzdő munkásmozgalom harcosai közé.

A fővárosban szoros kapcsolatba került a kommunista ifjúságokkal. Részt vett szemináriumokon, s elvártaival együtt segítette a „lebukottak”-at. Tagja lett a MÉMOSZ-nak (Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetsége), majd Rosner Jenő, azaz Kovács István javaslatára még ugyanez évben visszatért Szegedre, immár konkrét pártmegbízattal.

Feladata az illegális sajtó, a röplapok és egyéb nyomtatványok, felhívások korántsem veszélytelen terjesztése volt. Olyan elvtársakkal dolgozott együtt, mint Gera Sándor, Komócsin Antal, Stéhl István.

Ismeretes, hogy helyi munkásmozgalom kulminációjáig az 1929-1933-as gazdasági válság éveire esett. A szegedi és Szeged környéki kommunisták illegális szervezetek kiépítésére irá-

nyuló munkája, ezzel politikai befolyása ez idő tájt szintén komoly sikereket mutatott fel. Nem véletlen, hogy 1930. május 18-án a tápei füzesekben a korszak egyik legnagyobb vidéki kommunista szervezkedésének nyomára bukkant a rendőrség. A kerületi rendőr-főkapitány bejegyzéséhez írott 1930. május 26-ai jelentés, pedig több helyen utal a Dél-alföldi Bizottság fővárosig futó szálaira, s „egy eddig ismeretlen budapesti egység” tevékenységére (Rosner Jenő), aki Korom Mihály segítségével szökött meg a horthysta nyomozók elől.

1930 mozgalmas esztendő volt Korom Mihály életében. Rosner hamarosan felhívta Budapestre, s innen Bécsbe küldte a KIMSZ II. kongresszusára. Szeptember 1-én azonban már ismét Szegeden találjuk a tüntetők között. Ezekben a hónapokban egyre biztosabban, mind több tapasztalattal kapcsolódott be az illegálisan tevékenykedő Kommunista Magyarországi Pártjának szervező munkájába. Gera Sándor letartóztatása után ő volt az egyedüli összekötőkapocs a kommunista párt fővárosi illetékésével, s csak 1931 nyarán tudta ismét felvenni a kapcsolatot az épphogy kiszabadult Gerával. Ettől kezdve együtt tartották az összeköttetést a pesti központtal, miközben újból megkezdék a sejtrendszer alapján nyugvó szervezkedést. 1932 tavaszán azonban már nyomukban volt a rendőrség.

A törvényszéki főtárgyaláson (1932. augusztus 30.) 32 baloldali érzelmű személy ellen emeltek vádat. A hatóságok — nemegyszer brutális eszközökkel — mindent megmozgattak a bizonyítékok maradéktalan feltárására,

ám mégsem sikerült az ügyet statáriális útra terelni. A szervezkedés vádját ellenben hat kommunista — köztük Korom Mihály — semmiképp nem tagadhatta le. Társadalmi rend felforgatására irányuló vétségért három hónapra elítélték. 1933. március 22-én az ítéletábla 2 évi fegyházbüntetésre súlyosbította ezt az ítéletet. 1935-ben történt szabadulása után állandó rendőri felügyelet alatt állt, s heti két alkalommal kellett jelentkeznie a belügyi szerveknél. Így értelem szerűen megszakadtak illegális kapcsolatai noha a Vörös Segély gyűjtésében továbbra is közreműködött.

A szovjet csapatok bevonulásakor ismét bekapcsolódhatott a mozgalmi munkába. Kezdetben a Városi Polgárorség, utóbb a rendőrség kötelékében dolgozott. A személyi kultusz idősza új megpróbáltatásokat hozott számára. Koholt vádak alapján kizárták a pártból, sőt börtönbüntetésre ítélték.

Az 1956-os ellenforradalom alatt elsők között jelentkezett a párt védelmére szervezett fegyveres őrsgébe, decemberben tagja lett az MSZMP-nek, 1957 elején pedig a munkásörsgé egyik alapító tagjaként serénykedett. A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1958-ban rehabilitálta Korom Mihályt, s több mint négy évtizedes mozgalmi munkáját 1974-ben a Szocialista Hazáért Érdemrenddel méltányolta.

Az 1977-ben elhunyt Korom Mihály születésének 70. évfordulóján a Horthy-korszak veszélyeket nem ismerő kommunista harcosára, a néphatalom fáradhatatlan és töretlen hívére tisztelettel emlékezünk.

Dr. Kövér Lajos

Kísérlet 250 iskolában

Az ötnapos munkahétről — Beszélgetés a Művelődési Minisztérium közoktatási főosztályának helyettes vezetőjével

Az 1982/83-as tanévtől az iskolákban is az ötnapos munkarend szerint folyik majd a tanítás. A Művelődési Minisztériumban januárban kezdődtek meg az általános iskolák felkészülés munkálatai, s kérésükre pedagógusok százai mondták el elképzeléseiket a sajtóban és a rádióban. Ezeket is felhasználva készült el egy útmutató, amelyet az ötnapos tanítási hét kísérletében részt vevő 170 alsófokú oktatási intézmény, illetve 80 középiskola megkapott augusztus közepén. A minisztériumban azután kora tavasszal összegzik a tapasztalatokat, s ennek alapján készül el a jövő tanévtől érvényes új munkarend. Az ötnapos munkahét bevezetéséről beszélgettünk Szabó Lászlóval, a minisztérium közoktatási főosztályának helyettes vezetőjével.

— Milyen kísérlet az, amely valójában csak néhány hónapig tart?

— Tulajdonképpen nem is kísérletről, hanem az új munkarend kipróbálásáról beszélhetünk. Sűrűen az idő, nem tudunk arra várni, hogy mondjuk tíz elképzelést évenként átfigyeljünk kísérjünk, s azután meggyőződve használjuk fel. Hosszan sorolhatnám még, hogy az elkövetkező hónapokban mire várunk választ. Biztos, hogy nincsen egyetlen olyan javaslatunk sem, amely ne találkozott volna néhány pedagógus elképzelésével, s olyan sincs, amelyben ne kerültünk volna szembe ugyancsak egyházi nevelővel. Ez mindig így van; a vitában tisztulnak a nézetek.

— A „kísérlet” lényege tehát az, hogy miközben áttérünk az ötnapos munkarendre, nem nőhet a tanulók napi terhelése, érvényben maradnak a tantervek, s a tanév hosszabbodásával a szünet sem rövidül ésszerűtlenül. Mit terveznek, hogy a pedagógusok jövedelme se csökkenjen?

— Egyelőre csak annyit mondhatok, hogy az érintett iskolák nevelői a túlóra-csökkenésből eredő megtakarítást visszakapják jutalomként. Hogy mi lesz a végleges megoldás, arról még nincs kialakult elképzelésünk, de természetesen gondolkodunk rajta.

— Milyen szerepet kap a kipróbálás során a tanórán kívüli tevékenység?

— Hangsúlyozom, hogy na-

gyon óvatosan kell bánni a hétvégi programokkal, nehogy a fő cél, nevezetesen, hogy a gyerekek többet lehessenek együtt a családdal, csorbát szenvedjen. Tehát egyrészt arra kell törekedni, hogy ezeket a programokat ne szervezzük túl. Másrészt gondoskodnunk kell azokról a tanulókról is, akiknek a szülei szombaton is dolgoznak, a napközis és tanulószobai foglalkozások ezért válnak különösen jelentőséggel. Ugyanakkor azt is figyelembe kell venni, hogy az egy napra jutó terhelés lényegében nem nőtt, tehát nem szükséges minden programot átcsoportosítani. Ha például korábban az őrsi összejövetel keelden volt, nincs akadálya, hogy most is akkor legyen. Nagyon számítunk a közművelődési intézmények segítségére, hisz nemcsak szervezésével, hanem befolyással is ki lehet alakítani jó programokat, például kedvet lehet kelteni egy-egy jó könyvhöz, színházi előadáshoz... Azt hiszem, ide kívánczok, hogy élénken tiltakozunk az olyan szülői magatartás ellen, amely a saját kényelme érdekében az iskolára hátránnyal átvonul a „megőrzését”. Gyerekszerő társadalomra számítunk, olyan szülőkre, akik nemcsak saját gyerekeik hétvégi programjairól gondoskodnak, hanem olyanokéiról is, akiknek nincsen családi elfoglaltságuk. S támaszkodunk az ifjúsági segítségére is, akik amúgy is elsősorban a hétvégeken érnek rá.

— Végezetül: hogyan alakul az ötnapos tanítási hetet kipróbáló iskolákban a tanév rendje?

— A tanévnyitót — a tantervtől döntésétől függően — augusztus 29-én vagy 30-án tartották az iskolák, az első tanítási nap augusztus 31-e volt, az utolsó pedig 1982. június 18-án lesz. A tanév 190 tanítási nappól áll, de érvényességéhez legalább 180 tanítási napra van szükség. Ha egy tantárgy tantéri óraszámát emeli, az utolsó tanítási napig, akkor abban az iskolában a tanévet meg kell hosszabbítani. A kipróbálásban részt vevő iskolák ebben a tanévben a számukra külön megküldött óratervek alapján végzik a munkájukat. Az I., illetve a II. óraterv közül tetszés szerint választhatnak, annál is inkább, mivel mindkettő 38 hétre, 190 napra készült.

K. S.

Solo Sunny

Színés, szinkronizált NDK-film. Írta: Wolfgang Kohlhaase. Fényképezte: Eberhard Geick. Zene: Günther Fischer. Rendezte: Wolfgang Kohlhaase és Konrad Wolf. Főbb szereplők: Renate Krössner, Alexander Lang, Dieter Montag.

A Kabaré Sallyje, alias Liza Minelli, íme megjelent napjaink Közép-Kelet-Európájában. Más történelmi és társadalmi viszonyok között, a hetvenes évek végének NDK-jából köszön vissza Sally, akit ezúttal Sunnynak hívnak művésznevén. S látható egy olyan új NDK-film, amely a klasszikus realista iskola legkellemebb „keleti” meglepetése.

Kopott, omló vakolatú, sívár bérkaszárnnyak között vonatok zúgnak, villamosok csikorognak, szinte József Attila külvárosai elevenednek meg a képeken. Itt él és igyekszik önmaga lenni egy Ingrid Sommer nevű lány, aki harmadrangú bábáknaként folytat ösztönös, mégis megrendítő küzdelmet a behódolás, az emberi kiszolgáltatottság, a megalkuvások ellen. Sunny tiszta van saját értékeivel, tévelygése elsősorban nem az ő hibája. A környező világ lehangoló közömbössége, kicsinyes opportunizmusa a tisztességes embert vagy felszippanntja, vagy erejét meghaladó küzdelemre készíti. A tavalyi nyugatberlini filmfesztiválon a kritikások nagydíját méltán elnyert mű azonban olyasvalamit is sugall, hogy a Sunny-féle áldozatok talán mégsem egészen áldozatok csupán.

Szívóssággal sok minden ellen lehet védekezni még akkor is, ha az eredmény távolinak tetsző és fölöttébb bizonytalan.

Konrad Wolf rendező és Wolfgang Kohlhaase forgatókönyvíró alkotása csodálatosan könnyed, mégsem könnyű egy pillanatra sem. Félrelejtve a valóságábrázolást a lebutybarok világától a gyári munkások torokszorító megjelenítéséig nem feszültséggel vagy a szó szorosabb értelmében veit drámaiságával hat: egyszerűen bevon bennünket a történetbe. Az igazi életbe. Teljes szabadságot biztosítván közben a szemléletességnek. Az operatőr, Eberhard Geick nem komponál modernkedő szuper-felvételeket, ehelyett egyszerűen látat, mesél, regisztrál. Úgy művészi, hogy szinte észre sem venni. Az egész filmre érvényes lehet a megállapítás:

a befejező képsor után szomorúan állhatunk föl a székrol, szomorú filmet látván — azután csodálkozhatunk, hogy mégis felszabadult örömet érzünk. A valóság idegeinkbe férkőzött injekciójának hatását. Mondhatjuk úgy is, ez a művészet.

A Solo Sunny a főszereplő Renate Krössner nagy szőljője is. Legalább egy tucat arcát mutatja meg, hol ingerlően szép, hol elkéserítően közönséges, hol szánalmasan buta és csüggedt, hol kihívóan cinikus és rátartó. A legjobb női alakításért kapott fesztiváldíjon csöppet sem lehet csodálkozni.

A Kabaré Sallyje tehát feltámadt, s jó negyven év elteltével átvarázsolódott az NDK-ba. Vele és általa az NDK filmművészetének új állomása köszönhető.

Domonkos László

Holnap:

Állcsont-ortopédiai szimpózium

Kétnapos állcsont-ortopédiai kongresszus kezdődik holnap, pénteken Szegeden. A Magyar Fogorvosok Egyesülete Délkelet-Magyarországi Szakcsoportja új formában rendezi meg a IV. országos orthodontus találkozót a SZOTE oktatási épületében. Az első napon 40 bel- és külföldi előadó az úgynevezett demonstrációs

poszter módszerével számol be a szakterületen elért eredményeiről, majd az orvosok egyéni és közös megbeszéléseken vesznek részt. A szegedi egyetemen kidolgozott módszer amellet, hogy rövid idő alatt nagytömegű információ cseréjét teszi lehetővé, az innovációt is jól szolgálja. A tudományos tanácskozás második napján, szombaton

öt referens és két moderátor segítségével a nemzetközi szakirodalom 216 legújabb eredményeket bemutató közleményét ismerhetik meg a szimpózium résztvevői.

A tanácskozás két napján egyébként a szakma fejlődését segítő új anyagokból, eszközökből, módszerekből, szakkönyvekből rendezett kiállítást is megtekinthetik az érdeklődők.

Nyíregyháza a polgári repülőgépezető-képzés hazai központja

Az új tanévtől Nyíregyháza, a Mezőgazdasági Főiskolán képezik a hazai polgári repülés leendő pilótáit. Az intézményben — ahol egy évtizedes múltra tekint vissza a mezőgazdasági pilóták képzése, s eddig több mint 220-an szereztek „légi-diplomát” — az esztendő során kialakultak azok a feltételek, amelyek némi változtatással alkalmasak az úgynevezett műszeres repülés oktatására is.

A közforgalmi légitársaságok pilótái együtt kezdik tanulmányaikat a mezőgazdasági repülővel. Ötven óra — levegőben töltött — alapképzés és hatóság vizsgák után, valamennyien „légi-jogostávként” kapnak majd az AN 2-es

tipuson való újabb gyakorlat követően az évfolyamot két csoportra osztják. Egyik részük a mezőgazdasági pilóták speciális teendőivel ismerkednek tovább, míg a másik csoport a műszeres gépeken folytatja tanulmányait. Az utóbbiak megtanulják többek között a műszeres navigációt, fedélzeti rendszerek ismereteit, s 600 óráig angol kurzuson sajátítják el a légitársaságok nemzetközi nyelvét.

Itteni tanulmányaik befejezése után a Nyíregyháza-i végzett hallgatók a korábbiakhoz hasonlóan továbbra is a Szovjetunióban ismerkednek meg behatóbban a forgalomban lévő repülőgéptípusokkal, s ezt követően állnak munkába a MALEV gépein.